

Handläggare
Therese Forsling
Telefon: 08-50820753

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Rekommendation från SKL att stärka utveckling och kvalitet på särskilda boenden för äldre nattetid - svar på remiss, dnr 152-273-2017

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen om Rekommendation från SKL att stärka utveckling och kvalitet på särskilda boenden för äldre nattetid.

Lena Lundström Stoltz
Stadsdelsdirektör

Leif Kananen
Avdelningschef Egen regi

Sammanfattning

Sveriges kommuner och landsting (SKL) har i dialog med kommuner, Föreningen Sveriges socialchefer, FAMNA och Vårdföretagarna tagit fram rekommendationen för att stötta kommunernas arbete med ökad kvalitet nattetid i särskilt boende. SKL rekommenderar kommunerna att stärka och utveckla kvaliteten enligt följande fyra punkter:

- Koll på läget
- Planera utifrån individens behov
- Ta fram en strategi för att utveckla digitaliseringens möjligheter
- Ledarskap.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning
Avdelning egen regi

Slakthusplan 8 A
Box 81
12122 Johanneshov
Telefon 08-50820753
Växel 08-50814000
Fax 08-50814444
Therese.forsling@stockholm.se
stockholm.se

Områden som särskilt uppmärksammas är digitalisering, välfärdsteknik, arbetsmetoder och bemanning.

Förvaltningen ställer sig positiva till denna rekommendation och att den bidrar till att öka kvaliteten för brukare inom särskilda boenden.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har överlämnat remissen ”Rekommendation från SKL att stärka utveckling och kvalitet på särskilda boenden för äldre nattetid”. Yttrande i form av remissvar ska ske senast 2017-08-02 till Kommunstyrelsen.

Ärendet

Sveriges kommuner och landsting (SKL) har i dialog med kommuner, Föreningen Sveriges socialchefer, FAMNA och Vårdföretagarna tagit fram rekommendationen för att stärka kvaliteten på omsorgen nattetid på särskilda boenden för äldre. Målgruppen för rekommendationerna är kommunerna i rollen som uppdragsgivare och arbetsgivare, samt alternativa utförare i lämpliga delar. SKL har tagit fram denna rekommendation för att stötta kommunernas arbete med ökad kvalitet nattetid i särskilt boende.

Bakgrunden är att regeringen våren 2016 avslag Socialstyrelsens förslag till bemanningsföreskrifter för särskilt boende för äldre. Socialstyrelsens uppdrag med föreskrifterna var att säkerställa en trygg och individanpassad omsorg, samt försäkra sig om att det på särskilda boenden för äldre skulle finnas personal dygnet runt som utan dröjsmål kunde hjälpa de äldre.

Istället för bemanningsföreskrifterna valde regering att förtydliga socialtjänstförordningen 2016-04-15, där det framgår att den enskildes behov ska vara styrande och personal ska finnas tillgängliga dygnet runt. I kommentarerna står att socialnämnden fortsatt kan anpassa tillgången till personal i förhållande till den äldres olika behov i ett boende, där en enskild person kan vara i behov av mer stöd och hjälp än en annan. Institutionen för Vård- och omsorg (IVO) har tagit fram ett bedömningsstöd för tillsyn av äldre i särskilt boende, men eftersom det inte anses fullt anpassat för ändringen i socialtjänstförordningen är det under omarbetning. IVO lyfter fram att personalbehovet påverkas av :

- lokalernas utformning
- individens behov
- låsta dörrar (begränsningsåtgärder)
- tekniska lösningar
- samtycke
- integritet

SKL's utgångspunkter är för det första *vikten av individuell behovsbedömning*. SKL skriver i rekommendationen att den individuella behovsbedömningen är grunden för hur vården och omsorgen planeras och genomförs. Intentionen är att individen så långt som möjligt ska behålla sin integritet och självständighet och planera tillsynen efter detta.

Den andra utgångspunkten är *boendemiljön* och lokalernas utformning. Beroende på hur lokalerna utformas kan detta stärka eller minska möjligheterna till överblick över situationen för de boende.

Den tredje utgångspunkten är *bemannning*. Bemanningen nattetid bör vara anpassad så att medarbetarna så effektiv och flexibelt ska kunna möta de boendes behov utan dröjsmål. Det kan betyda att personal ska kunna ställa om och arbeta på flera olika arbetsplatser i relation till aktuella vård- och omsorgsbehov.

Den fjärde utgångspunkten gäller *digitalisering och nya arbetssätt* på särskilda boenden. SKL framför att digitalisering ger helt nya möjligheter att förändra arbetssätt och i större utsträckning ta vara på den äldres egna förmågor och förutsättningar. Digitalisering, så som digitala trygghetslarm, sensorer för att uppmärksamma behov, nattkameror och kommunikationshjälpmedel, kan användas på särskilda boenden för att öka trygghet, självständighet samt digital delaktighet.

Den femte utgångspunkten är att *digitalisering är en strategisk fråga för hela kommunen*. SKL lyfter fram i rekommendationen att kommuner behöver kraftsamla kring kommundemensamma grundläggande förutsättningar för att underlätta verksamhetsutveckling genom digitala lösningar. SKL beskriver också hur samverkan mellan kommuner ger en sammanhållen digital offentlig förvaltning. SKL har i november 2016 beslutat om en handlingsplan som stöd för detta arbete i kommuner.

Den sjätte utgångspunkten rör hur *natten påverkas av dagens aktiviteter*. SKL tar upp det faktum att bland annat god mat, ett socialt innehåll och fysisk aktivitet bidrar till en god nattsömn och att det krävs en helhetssyn och gemensam planering, som är anpassad utifrån den enskildes behov och önskemål. Även andra viktiga insatser berörs så som medicinsk behandling, god munhygien och att undvika lång nattfasta beskrivs.

Slutligen handlar den sjunde utgångspunkten för SKL's rekommendation om *chefen och ledarskapets betydelse* för verksamheternas kvalitetsutveckling. Här lyfts vikten av planering och schemaläggning upp, som en förutsättning för att kunna bemanna efter behov. Nattpersonalens situation och schemaläggning behöver belysas och adresseras.

Utifrån dessa ovanstående utgångspunkter rekommenderar SKL kommunerna att stärka och utveckla kvaliteten enligt följande fyra punkter:

- Koll på läget
- Planera utifrån individens behov
- Ta fram en strategi för att utveckla digitaliseringens möjligheter
- Ledarskap

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom Avdelning egen regi. Ärendet behandlas i stadsdelsnämndens pensionärsråd 2017-06-09.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt till SKL's rekommendation om att stärka utveckling och kvalitet på särskilda boenden för äldre nattetid.

Förvaltningen anser att rekommendationer gällande bemanning nattetid på särskilda boenden är ett sätt att öka kvaliteten för brukare. Avdelning egen regi har en god bemanning nattetid, som är individanpassad och möter brukarnas behov av trygghet. Genomförandeplanen ska upprättas tillsammans med brukaren och formuleras utifrån dennes behov under dygnets alla timmar.

Vidare anser förvaltningen att det är angeläget att det finns arbetsledning tillgänglig nattetid. På förvaltningen servicehus är stadens Trygghetsjour arbetsledare under icke kontorstid och på vård- och omsorgsboendena finns sjuksköterska med arbetsledaransvar tillgänglig.

Även rekommendationen, att vid nybyggnationer av särskilda boenden, särskilt beakta lokalernas utformning för ökad kvalitet ställer sig förvaltningen positiva till. En genomtänkt utformning och planlösning är av stor vikt för att kunna planera verksamheterna

optimalt och öka tryggheten för brukare. Detta är viktigt att tänka på när nya äldreboenden planeras och byggs i staden i framtiden. Det är viktigt att staden tar ett gemensamt grepp om teknisk utveckling inom äldreomsorgen. Tekniska lösningar är ett bra komplement till de insatser personalen ger på särskilda boenden och förvaltningen samtycker i att ett samlat grepp över staden skulle förenkla och snabba på utvecklingstakten, samt bidra till verksamhetsutveckling genom digitala lösningar.

Förvaltningen föreslår att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen om Rekommendation från SKL, att stärka utveckling och kvalitet på särskilda boenden för äldre nattetid.

Bilagor

1. Remissen ”Rekommendation från SKL att stärka utveckling och kvalitet på särskilda boenden för äldre nattetid”